

BILAN

RAPPORT 2009 Nijkerk (Gld), Luxoolseweg

Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet

STATUS: EXTERN CONCEPT

in opdracht van Schoonderbeek en Partners Advies BV

Rapport-ID

Titel	Nijkerk (Gld), Luxoolseweg. Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet.
ISSN	1572-3194-2009/extern concept
Rapportnummer	2009/extern concept
Aantal pagina's	30
Opdrachtgever	Schoonderbeek en Partners Advies BV
Contactpersoon opdrachtgever	Mevr. N. Jacobs
Onderzoekskader	herinrichting van de locatie
Projectleider BILAN	Dhr. M. van der Hout
Auteur(s)	Dhr. M. van der Hout
Kaarten en afbeeldingen	Dhr. M. van der Hout
Datum concept	20-2-2009
Digitale versie	ja
Verzending concept aan	opdrachtgever
Akkoord BILAN	Dhr. C. Witteveen Directeur

BILAN

B: Fontys Hogescholen, Mollergebouw
Prof. Goossenslaan 1-01, ruimte A 1.16, Tilburg
P: Postbus 90903, 5000 GD TILBURG
T: 0877 876322
F: 013 5360051
E: bilan@fontys.nl
W: www.bilan.nl

© BILAN 2009

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch databestand of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Administratieve gegevens project.....	9
1.2 Beschrijving van het plangebied	9
1.3 Wet- en regelgeving.....	11
2 Methode.....	13
3 Resultaten	14
3.1 Bureauonderzoek.....	14
3.2 Veldinspectie	15
4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet.....	18
4.1 Beschermde soorten.....	18
4.2 Ontheffingen en maatregelen	18
5 Literatuur	21
Bijlage 1: Rapportage Natuurloket	23
Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet.....	25

Figuren

Fig. 1: Ligging van het plangebied.....	10
Fig. 2: Ligging van de deelgebieden.	10
Fig. 3: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.....	14
Fig. 4: Naar boven uitgerot gat in een wilg.....	17

Samenvatting

In opdracht van Schoonderbeek en Partners Advies BV (de dato 4 december 2008) voerde BILAN in februari 2009 een Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uit voor het plangebied Nijkerk (Gld), Luxoolseweg. Het onderzoek werd verricht in het kader van herinrichting van de locatie.

De verruigde delen in het plangebied zijn een geschikte habitat voor kleine grondgebonden zoogdieren zoals de egel, huisspitsmuis, mol, hermelijn, wezel, bunzing, aardmuis, veldmuis, bosmuis, bruine rat, huismuis, haas en het konijn. Daarnaast zijn de aanwezige poelen, sloten en verruigde delen in het plangebied een geschikte habitat voor algemeen voorkomende amfibieën zoals de kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en de bastaardkikker. Alle genoemde soorten genieten een tabel-1-status van de Flora- en faunawet.

Het aanwezige groen vormt geschikte broedlocaties voor diverse algemeen voorkomende broedvogels zoals de houtduif, Turkse tortel, witte kwikstaart, winterkoning, roodborst, merel, pimpelmees, koolmees, ekster, kauw, zwarte kraai, spreeuw, huismus en de groenling.

De planvorming voorziet in het deels verwijderen van het aanwezige groen. Hierbij zal de habitat voor de kleine grondgebonden zoogdieren en broedvogels (tijdelijk) verdwijnen.

Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Ten aanzien van broedvogels is het aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen, dat loopt van 15 maart tot 15 juli, te laten plaatsvinden. Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren.

Ten tijde van dit onderzoek waren nog niet alle plannen volledig uitgewerkt. Zo is nog onduidelijk in hoeverre de te plaatsen kas gedurende de nacht voor lichtverstoring zal zorgen en of de bomenrijen in het plangebied gehandhaafd zullen blijven. De paardenweide kan deel uitmaken van potentiële essentiële vlieg- en foerageerroutes en van een potentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Het schoolgebouw zal uitgebouwd worden met extra klaslokalen, een grotere kantineruimte, personeels- en vergaderruimtes en een sportveld of sportlokaal. De uitbreidingen bevinden zich aan de vrijwel alle kanten van het gebouw. Voor vleermuizen zijn de spouwmuren van het schoolgebouw potentiële verblijfplaatsen en is de omliggende tuin een potentiële foerageerlocatie.

Alle soorten vleermuizen die op basis van de bevindingen van deze quickscan in het plangebied worden verwacht, hebben een tabel-3-status van de Flora- en faunawet en zijn daarom streng beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is om vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Het vernietigen of verstoren van vliegroutes en / of foerageergebieden die voor een verblijfplaats van essentieel belang zijn, is onder het zelfde artikel verboden.

Gedurende de verbouwing kunnen aanwezige verblijfplaatsen verstoord worden. Daarnaast gaat er mogelijk potentieel foerageergebied verloren doordat de voorbereidingen deels ten koste gaan van de omliggende tuin. Door de plaatsing van de kas gaat mogelijk foerageergebied verloren en worden potentiële essentiële vlieg- en foerageerroutes mogelijk verstoord door en door de eventuele kap van bomen.

Aan de hand van veldonderzoek met een vleermuizendetector naar de activiteit van vleermuizen zal moeten worden onderzocht welke soorten feitelijk aanwezig zijn en welke functie het plangebied voor

deze soorten heeft. Alleen dan kan het uiteindelijke effect van de planvorming op eventuele populaties worden voorspeld en kunnen bij een verwacht negatief effect concrete mitigerende en compenserende maatregelen worden voorgesteld.

Die maatregelen vormen de basis van het plan van aanpak waarmee een ontheffing van de Flora- en faunawet kan worden verkregen. In dit stadium is het nog niet mogelijk om deze maatregelen te omschrijven.

1 Inleiding

In opdracht van Schoonderbeek en Partners Advies BV (de dato 4 december 2008) voerde BILAN in januari 2009 een Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uit voor het plangebied Nijkerk (Gld), Luxoolseweg.

Het onderzoek werd verricht in het kader van herinrichting van de locatie. Doel van het onderzoek was te bepalen of beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn, dan wel verwacht kunnen worden. Er werd gekeken naar mogelijk aanwezige natuurwaarden van het plangebied zelf en van de directe omgeving.

Daarnaast werd een inschatting gemaakt van de gevolgen voor de aanwezige flora en fauna na realisatie van de ingrepen.

1.1 Administratieve gegevens project

Plangebied	Nijkerk (Gld), Luxoolseweg
Oppervlakte	6000 m ²
Opdrachtgever	Schoonderbeek en Partners Advies BV
Uitvoerder	BILAN
BILAN projectcode	B3229

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt aan de oostzijde van de bebouwde kom van Nijkerk in de gelijknamige gemeente (provincie Gelderland). De zuidelijke begrenzing van het plangebied wordt gevormd door het perceel aan de Beulekamperweg 2, de zuidwestelijke begrenzing door de huizen aan de Oude Barneveldseweg en aan de noordwestzijde door de bebouwing aan de Luxoolseweg.

Fig. 1: Ligging van het plangebied.
Bron: Google Earth.

1.2.1 Beschrijving geplande werkzaamheden

Het westelijke deel van het plangebied (deelgebied 1, zoals te zien is in figuur 2) is momenteel deels bebouwd en deels in gebruik als tuin/ groenvoorziening. De bebouwing bestaat uit een schoolgebouw en enkele schuren. In de toekomst zullen de schuren worden vervangen en het schoolgebouw uitgebreid. Deelgebied 2 (zie fig. 2) is momenteel in gebruik als paardenweide. In de toekomst wil men op dit perceel kassen bouwen. Ten tijde van dit onderzoek waren hiervoor nog geen exacte plannen bekend.

Fig. 2: Ligging van de deelgebieden.
Bron: Google Earth.

1.3 Wet- en regelgeving

In de Flora- en faunawet worden in het wild levende, veelal kwetsbare plant- en diersoorten beschermd. De bescherming is gericht op het voortbestaan van soorten en geregeld in de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. Deze wet- en regelgeving stelt eisen aan de uitvoering van projecten die nadelige effecten hebben op specifieke natuurwaarden en/of soorten.

De Flora- en faunawet is aangevuld met een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)¹ inzake artikel 75 van de Flora- en faunawet. De AMvB betreft onder meer (hoofdstuk 1.3.3) de vrijstelling van verbodsbepalingen. De beschermde soorten zijn opgenomen in tabellen waarop verschillende beschermingsregimes van toepassing zijn, de zogeheten tabel-1- en/of -2-status en/of -3-status.

De wet kent ten aanzien van inheemse soorten een zorgplicht en verbodsbepalingen.

1.3.1 Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij' - beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is een uitzondering. De wet vereist dat zorgvuldig met dieren wordt omgegaan. Deze 'zorgplicht' houdt in dat iedereen:

- voldoende zorg in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving;
- die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

1.3.2 Verbodsbepalingen

Voor inheemse diersoorten zijn er, naast de zorgplicht (art. 2), ook verschillende verbodsbepalingen van toepassing:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

1.3.3 Ontheffing

Voor soorten van de Flora- en faunawet die in tabel-3 worden genoemd kan, onder andere bij activiteiten gericht op ruimtelijke ontwikkeling of herinrichting waarbij nadelige gevolgen niet kunnen worden

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten d.d. 12 december 2001, laatst gewijzigd 23-10-2007. Bron: www.overheid.nl

uitgesloten, een ontheffingsaanvraag worden ingediend om die activiteiten toch uit te voeren. Hiervoor is een uitgebreide toets noodzakelijk.

De zorgplicht en de plicht tot voorkomen, beperken of ongedaan maken (vermijden, mitigeren en compenseren) blijft gelden, maar ontheffing van de verbodsbepalingen kan worden verleend wanneer:

- er geen alternatief bestaat voor de ingreep, dat wil zeggen, geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
- er sprake is van een in of bij wet genoemd belang, en
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Ontheffingen kunnen alleen worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) indien de soort daadwerkelijk is aangetoond.

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van (periodiek) bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw, bestendig gebruik, of uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen vallen onder de in de wet genoemde belangen.

1.3.4 Gunstige staat van instandhouding van de soort

Met betrekking tot gunstige staat van instandhouding van de soort gaat het om 'populaties van de soort' in hun natuurlijke habitat. Het gaat daarom niet om de populatie van de soort op Nederlandse (of Europese) schaal, maar in kwalitatieve zin om de lokale populatie op de locatie of verblijfplaats waar de soort is aangetroffen.

Effecten worden op kwalitatief niveau beoordeeld, dat wil zeggen dat gekeken wordt of de locatie, de verblijfplaats of het gebied de functie voor de populatie houdt. Mitigerende en compenserende maatregelen worden op hetzelfde kwalitatieve niveau genomen.

Pas in tweede instantie wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding van lokale, regionale en landelijke populaties.

1.3.5 Gedragscodes

Wanneer het gaat om bestendig beheer en onderhoud in de land- of bosbouw kan op basis van een door de Minister goedgekeurde gedragscode vrijstelling worden verkregen voor verbodsbepalingen ten aanzien van onder de Flora- en faunawet algemeen en strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3). De zorgplicht blijft daarbij echter gewoon gelden.

Meer informatie over de uitwerking van de Flora- en faunawet is te vinden in de brochure *"Buiten aan het werk – houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!"* op de website van het Ministerie van LNV.

2 Methode

Naast een korte veldinspectie werden voor deze ecologische quickscan diverse bronnen geraadpleegd zoals Natuurloket, de digitale groene atlas van de provincie en verspreidingsatlassen van diverse soortengroepen.

Het plangebied werd bezocht op 3 februari 2009. Tijdens deze inspectie werd gekeken naar de aanwezige ruimtelijke structuren en beschikbare biotopen voor flora en fauna. Op basis van *expert judgement* werd een inschatting gemaakt over mogelijke aanwezigheid van de door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Het plangebied werd beoordeeld op het verwachte voorkomen van de volgende soortgroepen:

- vaatplanten
- zoogdieren
- broedvogels
- amfibieën
- vissen
- reptielen
- libellen en dagvlinders
- overige ongewervelden

3 Resultaten

3.1 Bureauonderzoek

Ruimtelijk beleid

In het provinciale ruimtelijk beleid ligt het plangebied in de functie 'woongebied bestaand'².

Het plangebied bevindt zich op circa 470 meter van een planologisch beschermd natuurgebied zoals vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur en/of Natura-2000.

Van de ingrepen in het plangebied worden geen externe negatieve invloeden verwacht op de omliggende natuurgebieden.

Op het plangebied rust geen planologische bescherming.

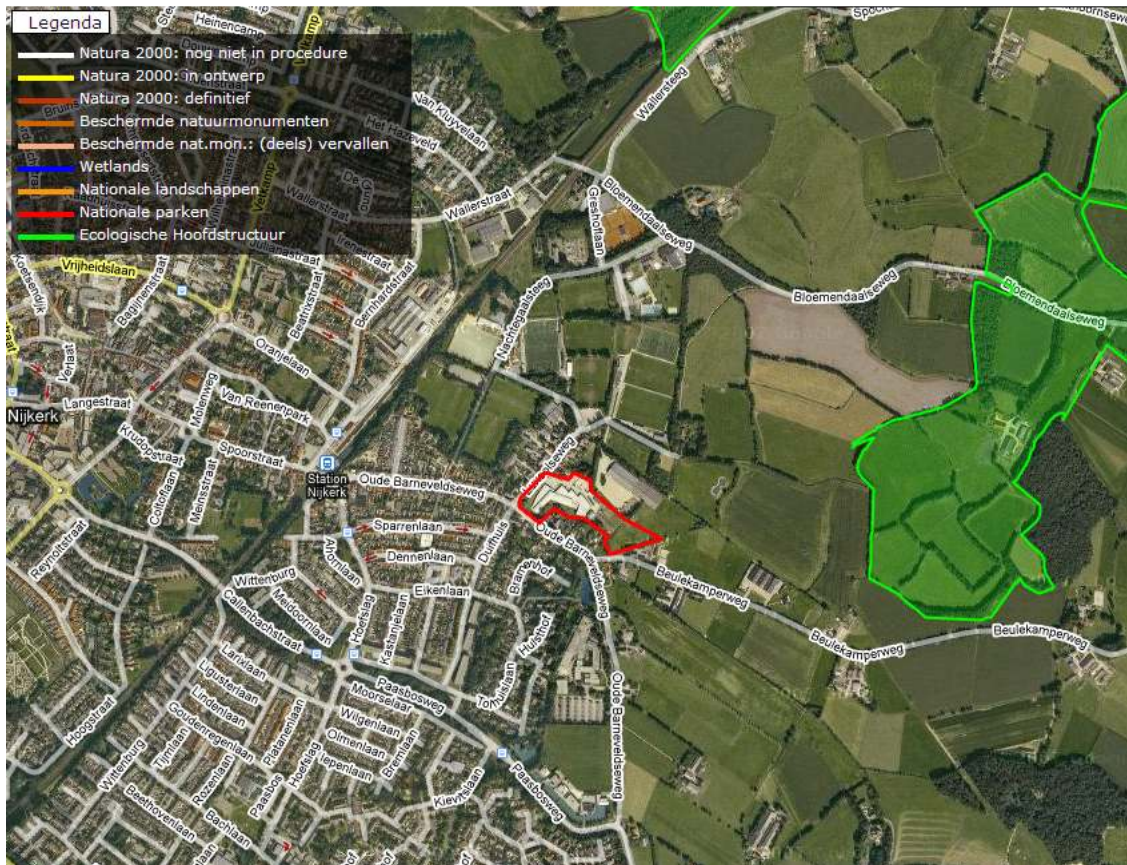

Fig. 3: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.
Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Natuurloket

Voor het plangebied werd kilometerhok 162-470 geraadpleegd (zie Bijlage 1: Rapportage Natuurloket). Het kilometerhok is in het verleden matig onderzocht op zoogdieren en redelijk op dagvlinders. Voor de overige soortgroepen is het kilometerhok slecht tot niet onderzocht. Binnen geen van de soortgroepen zijn beschermde soorten, soorten van de Habitatrichtlijn of soorten van de Rode Lijst waargenomen.

Het plangebied vormt voor de soortgroep zoogdieren en broedvogels een geschikte habitat.

² Gemeente Nijkerk. 2001.

3.2 Veldinspectie

Plangebied

Deelgebied 1: Schoolgebouw en omliggende terreinen

Het terrein is in gebruik als school met omliggend een tuin, moestuin, dierenverblijven, een parkeerplaats en schuren. Het schoolgebouw was opgetrokken uit baksteen met spouwmuren en open stootvoegen. De houten betimmering en open stootvoegen boden ruimtes die door vleermuizen als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. Op enkele plaatsen hing bewakingsverlichting die vanaf ca. 2,5 meter hoogte naar beneden scheen. Het gebouw had meerdere verdiepingen waardoor het merendeel van de muren donker bleef.

Direct tegen de oostkant van het schoolgebouw was een kas aangebouwd. Deze kas bevatte slechts marginale verlichting die in de loop van de avond uitgaat. Door de potentieel geschikte ruimten en de marginale verlichting van het gebouw biedt het schoolgebouw voor vleermuizen een potentiële functie als verblijfplaats.

De omliggende tuin bestond uit een strak gemaaid gazon met solitaire bomen. Aan de zuidkant van het gebouw zijn een vijver en sloot aangelegd, daarnaast is een klein wandelpad langs sierconiferen, heesters en solitaire bomen aangelegd. De sloot en vijver boden een geschikte habitat voor algemeen voorkomende amfibieën. De bomen en heesters boden geschikte broedlocaties voor algemeen voorkomende broedvogels. Daarnaast boden deze een geschikte habitat voor kleine grondgebonden zoogdieren en vormde een potentiële foerageerlocatie voor vleermuizen.

De moestuin en dierenverblijven bevonden zich direct ten oosten van de kas. Beide waren erg voedselrijk en matig intensief tot intensief beheerd. Ten tijde van het onderzoek lag de moestuin braak en werd deze rijp gemaakt voor nieuwe beplanting. Enkele jonge bomen stonden in de moestuin.

De dierenverblijven bestonden uit een geitenweide en een vijver voor tamme eenden. Het geitenverblijf bestond uit kort gemaaid gras met speeltoestellen voor de dieren. Aan de zuidzijde werd het gebied begrensd door een bomenrij die tevens de grens van het plangebied vormde.

De vijver bestond uit een zeilvijver met langs de rand losse stenen. De vijver was een geschikte habitat voor algemeen voorkomende, weinig kritische amfibieën. De losse stenen vormde, voor deze soortgroep geschikte verstopplekken.

De parkeerplaats was met klinkers bedekt en voorzien van een aantal fietsenrekken en parkeerplaatsen voor auto's. Langs de noordrand was de parkeerplaats afgeschermd door een begroeide schutting. De parkeerplaats was niet verlicht. Door het verharde karakter en de geringe groene elementen bood de parkeerplaats slechts voor broedvogels een geschikte habitat in de vorm van broedlocaties in de begroeide schutting.

De schuren bevonden zich aan de noordkant van het schoolgebouw en waren opgetrokken uit golfplaten met een golfplaten dak. Dit soort schuren zijn, doordat ze teveel doortochten, veelal niet geschikt voor vleermuizen. Op een steunbalk van een van de schuren werd een vogelnest gevonden. De schuren vormen daarmee een geschikte broedlocatie voor minder kritische broedvogels.

Van de vaatplanten, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden worden in het plangebied geen zeldzame en/of bedreigde soorten verwacht. In het plangebied ontbreken

geschikte habitats voor deze soortgroepen. De meeste ervan zijn afhankelijk van permanent schoon water en/of specifieke waardplanten.

Deelgebied 2: Paardenweide

Het terrein maakte deel uit van een paardenweide en werd gedomineerd door een variëteit aan korte grassoorten van de voedselrijke, matig intensief tot intensief beheerde, betreden bodem. Het deelgebied is een geschikte habitat voor algemeen voorkomende kleine grondgebonden zoogdieren. De zuidzijde van de paardenweide grensde aan een deels leegstaande sloot die ten tijde van het veldwerk deels bevroren was. Langs de sloot stond een wilgen- en populierenrij. Eén van de wilgen in deze rij bevatte een gat dat naar boven toe was uitgerot (zie fig. 4). Dit gat vormde een voor vleermuizen potentieel geschikte verblijfplaats.

De west- en noordzijde grensden aan een groene, geëutrofiëerde sloot³. De sloot was aan de west- en noordoever voorzien van houten beschoeiing. De oost- en zuidoever liepen redelijk geleidelijk af waardoor amfibieën en jonge watervogels de oevers kunnen beklimmen. De sloot vormt een geschikte habitat voor algemeen voorkomende amfibieën die weinig kritisch zijn ten opzichte van hun habitat zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor juridisch zwaarder beschermde vissen is de sloot geen geschikte habitat; deze soorten stellen veelal hogere eisen aan hun habitat.

Het deelgebied vormt een deel van een paardenweide die aan de noordwest-, noordoost- en zuidoostzijde wordt begrensd door bomenrijen en wordt omringd door, al dan niet tijdelijk droogstaande, sloten. De paardenweide heeft een kleinschalig karakter en is onderdeel van een netwerk van groene lijnvormige elementen. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich te oriënteren in het landschap. Mogelijk hebben de bomenrijen voor vleermuizen de potentiële functie als essentiële vlieg- en/of foerageroute. De bomen in het plangebied boden voor diverse algemeen voorkomende broedvogels geschikte broedlocaties.

Van de vaatplanten, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden worden in het plangebied geen zeldzame en/of bedreigde soorten verwacht. In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor deze soortgroepen. De meeste ervan zijn afhankelijk van permanent schoon water en/of specifieke waardplanten.

³ Een teveel aan voedingsstoffen kan de groei van algen sterk bevorderen. Het water krijgt hierdoor een groene gloed.

Fig. 4: Naar boven uitgerot gat in een wilg.
Foto: M. van der Hout

Directe omgeving

De huizen langs de Luxoolseweg, Beulenkamperweg en Oude Barneveldeweg waren opgetrokken uit bakstenen. De dakpannen, houten betimmering en loodslabben boden op diverse plaatsen toegangen. Door de toegankelijkheid vormen Hierdoor zijn de woningen voor vleermuizen potentieel geschikte verblijfplaatsen. Langs de Oude Barneveldseweg, Beulekamperweg en Luxoolseweg stonden bomenrijen en werden de straten door lantaarnpalen verlicht, waarbij de boomkronen donker bleven.

De schuur direct ten noorden van het plangebied was opgetrokken uit betonplaten en had een enkel golfplaten dak met veel openingen. Vermoedelijk is deze schuur voor vleermuizen geen geschikte verblijfplaats doordat het er mogelijk teveel doortocht. Voor niet veeleisende gebouwbroedende broedvogels is de schuur een geschikte broedlocatie.

Zowel ten zuiden als ten noordoosten van het plangebied liggen grote poelen. Voor vleermuizen kunnen deze poelen de functie van drink- en foerageerlocatie vervullen. De bomenrij langs de zuidgrens van het plangebied vormt dan een potentiële essentiële verbinding van het plangebied naar de poelen.

De weiden in de omgeving van het plangebied zijn vergelijkbaar met deelgebied 2. Door het kleinschalige patroon, waarbij bomenrijen als perceelscheidingen worden gebruikt, zijn de weiden potentieel geschikt als foerageergebieden voor vleermuizen. Daarnaast kunnen de bomenrijen deel uitmaken van potentiële essentiële vlieg- en foerageerroutes voor vleermuizen.

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Status FF-wet	
Zoogdieren	aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Tabel 1	habitat
	bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Tabel 1	habitat
	bruine rat	<i>Rattus norvegicus</i>	geen	habitat
	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Tabel 1	foeragerend
	egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Tabel 1	habitat
	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Tabel 3	habitat
	haas	<i>Lepus europaeus</i>	Tabel 1	habitat
	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Tabel 1	foeragerend
	huismuis	<i>Mus domesticus</i>	geen	habitat
	huisspitsmuis	<i>Corcidura russula</i>	Tabel 1	habitat
	konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Tabel 1	habitat
	mol	<i>Talpa europaea</i>	Tabel 1	habitat
	rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Tabel 3	habitat
	ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Tabel 3	habitat
	veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Tabel 1	habitat
	watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Tabel 3	habitat
	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Tabel 1	foeragerend
Vogels	ekster	<i>Pica pica</i>	Tabel-2	habitat
	groenling	<i>Chloris chloris</i>	Tabel-2	habitat
	houtduif	<i>Columba palumbus</i>	Tabel-2	habitat
	huismus	<i>Passer domesticus</i>	Tabel-2	habitat
	kauw	<i>Corvus monedula</i>	Tabel-2	habitat
	koolmees	<i>Parus major</i>	Tabel-2	habitat
	merel	<i>Turdus merula</i>	Tabel-2	habitat
	pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	Tabel-2	habitat
	roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	Tabel-2	habitat
	spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Tabel-2	habitat
	Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	Tabel-2	habitat
	winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Tabel-2	habitat
	witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	Tabel-2	habitat
	zilvermeeuw	<i>Larus argentatus</i>	Tabel-2	habitat
	zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Tabel-2	habitat
Amfibieën	bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	Tabel-1	habitat
	bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Tabel-1	habitat
	gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Tabel-1	habitat
	kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	Tabel-1	habitat
Reptielen	nvt.			
Vissen	nvt.			
Libellen en dagvlinders	nvt.			
Overige ongewervelden	nvt.			
Vaatplanten	nvt.			

Tabel 1: Verwachte en waargenomen soorten.

4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten

In het plangebied werden elf algemeen beschermde soorten waargenomen (zie tabel 1) of worden er verwacht. Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

Alle waargenomen vogelsoorten hebben een tabel-2-status van de Flora- en faunawet. Het Ministerie van LNV verleent voor soorten in tabel 2 en tabel 3 alleen ontheffing wanneer kan worden aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast door de voorgestelde ingrepen.

4.2 Ontheffingen en maatregelen

Bij ruimtelijke ingrepen geldt op voorhand een vrijstelling voor algemeen voorkomende diersoorten, op voorwaarde dat een lichte toets heeft plaatsgevonden (zie Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet). Deze ecologische quickscan geldt als lichte toets. Op basis van artikel 2 van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht, die stelt dat binnen alle redelijkheid schade aan flora en fauna zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Voor de algemeen beschermde soorten die in het plangebied voorkomen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Alle in Nederland voorkomende broedende vogelsoorten worden beschermd door de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen, dat globaal loopt van 15 maart tot 15 juli, is dan ook niet toegestaan.

4.2.1 Vleermuizen: vervolgonderzoek

Ten tijde van dit onderzoek waren nog niet alle ruimtelijke plannen volledig uitgewerkt. Zo is nog onduidelijk in hoeverre de te plaatsen kas gedurende de nacht voor lichtverstoring zal zorgen en of de bomenrijen in het plangebied gehandhaafd zullen blijven. De paardenweide kan deel uitmaken van potentiële essentiële vlieg- en foerageerroutes en van een potentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Het schoolgebouw zal uitgebreid worden met extra klaslokalen, een grotere kantineruimte, personeels- en vergaderruimtes en een sportveld of sportlokaal. De uitbreidingen bevinden zich aan de vrijwel alle kanten van het gebouw. De spouwmuren van het schoolgebouw zijn potentiële verblijfplaatsen en de omliggende tuin is een potentiële foerageerlocatie voor vleermuizen.

Alle soorten vleermuizen die op basis van de bevindingen van deze quickscan in het plangebied worden verwacht, hebben een tabel-3-status van de Flora- en faunawet en zijn daarom streng beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is om vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Het vernietigen of verstoren van vliegroutes en / of foerageergebieden die voor een verblijfplaats van essentieel belang zijn, is onder het zelfde artikel verboden.

Gedurende de verbouwing kunnen aanwezige verblijfplaatsen verstoord worden. Daarnaast gaat er mogelijk potentieel foerageergebied verloren doordat de uitbreidingen deels ten koste gaan van de omliggende tuin. Door de plaatsing van de kas gaat mogelijk foerageergebied verloren en worden potentiële essentiële vlieg- en foerageerroutes mogelijk verstoord door lichtuitstraling en door de eventuele kap van bomen.

Aan de hand van veldonderzoek met een vleermuizendetector naar de activiteit van vleermuizen zal moeten worden onderzocht welke soorten feitelijk aanwezig zijn en welke functie het plangebied voor deze soorten heeft. Alleen dan kan het uiteindelijke effect van de planvorming op eventuele populaties voorspeld worden en kunnen bij een verwacht negatief effect concrete mitigerende en compenserende maatregelen worden voorgesteld.

Die maatregelen vormen de basis van het plan van aanpak waarmee een ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen kan worden. In dit stadium is het nog niet mogelijk om deze maatregelen te omschrijven.

4.2.2 Broedvogels: mitigerende maatregelen

Ten aanzien van broedende vogels verleent het ministerie van LNV geen ontheffing. De aanwezige perceelsscheidingen, bomen en schuren vormen een broedlocatie voor diverse algemeen voorkomende broedvogels. Het is aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juli) te laten plaatsvinden. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten beschermd. Vogels zijn dan extra gevoelig voor verstoring. Werkzaamheden moeten met zorg voor de broedlocatie(s) worden uitgevoerd, zoals door het aanhouden van een minimale, soortafhankelijke rustzone.

Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren. Daarom is het wenselijk om voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen ruigtes en grazige vegetaties kort te maaien, zodat deze onaantrekkelijk worden voor het verblijf van zoogdieren.

Soortgroep	Nederlandse naam	Status Ff-wet	Maatregelen	Vervolgonderzoek tbv ontheffingsaanvraag
Zoogdieren	aardmuis	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bosmuis	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bruine rat	geen	zorgplicht/mitigerend	nee
	bunzing	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	egel	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	gewone dwergvleermuis	Tabel 3	nader te bepalen na vervolgonderzoek	ja
	haas	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	hermelijn	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	huismuis	geen	zorgplicht/mitigerend	nee
	huisspitsmuis	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	konijn	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	mol	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	rosse vleermuis	Tabel 3	nader te bepalen na vervolgonderzoek	ja
	ruige dwergvleermuis	Tabel 3	nader te bepalen na vervolgonderzoek	ja
	veldmuis	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	watervleermuis	Tabel 3	nader te bepalen na vervolgonderzoek	ja
	wezel	Tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
Vogels	ekster	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	groenling	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	houtduif	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	huismus	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	kauw	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	koolmees	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	merel	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	pimpelmees	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	roodborst	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	spreeuw	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	turkse tortel	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	winterkoning	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	witte kwikstaart	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	zilvermeeuw	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	zwarte kraai	Tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
Amfibieën	bastardkikker	Tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bruine kikker	Tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee
	gewone pad	Tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee
	kleine watersalamander	Tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee

Tabel 2: Ontheffingen en maatregelen.

4.2.3 Maatregelen en onderzoekskalender

Maanden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Graafwerkzaamheden bij bomen en heesters												
Sloopwerkzaamheden												
Vleermuizenonderzoek:												
Kraamverblijfplaatsen												
Foerageerroutes												
Paarplaatsen												
 = toegestaan = niet toegestaan = onderzoek vereist												

Tabel 3: Perioden voor werkzaamheden en onderzoek

5 Literatuur

- Bal, D. (et al.). 2001. *Handboek natuurdoeltypen*, i.o.v. Wageningen: Directie Natuurbeheer van het Ministerie van LNV.
- Bos, F., M. Wasscher. 2004. *Veldgids Libellen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Bos, E., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*.-Nederlandse Fauna 7. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: K.N.N.V.
- Brown, R., J. Ferguson, M. Lawrence, D. Lees. 2002. *Vogelsporen. De determineergids voor veren, braakballen, schedels en andere sporen van Europese vogels*. Baarn: Tirion.
- Diepenbeek, A. van. 2003. *Veldgids diersporen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Diepenbeek, A. van, R. Creemers. 2006. *Herkenning amfibieën en reptielen*. Nijmegen: Stichting RAVON.
- Diepenbeek, A. van, J. van Delft. 2006. *Het waarnemen van amfibieën en reptielen*. Nijmegen: Stichting RAVON.
- Gemeente Nijkerk. 2001. *Structuurplan Nijkerk-Nijkerkerveen*. Arnhem: Gemeente Nijkerk.
- Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. *Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling*. Utrecht: Dienst Landelijk Gebied.
- Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2003. *Europese Natuur in Nederland, Habitattypen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn*. Utrecht: K.N.N.V.
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Meijden, R. van der. 2005. *Heukel's flora van Nederland*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. *De Nederlandse libellen (Odonata)*. Nederlandse Fauna 4. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- Nie, H., de. 1996. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Doetinchem: Media Publishing Int BV.
- Nöllert, A., C. Nöllert. 2001. *Amfibieëngids van Europa*. Baarn: Tirion.
- Schober, W., E. Grimmberger; *Peter Lina* (vert. en bewerk.). 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa Azoren en Canarische Eilanden*. Baarn: Tirion.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.
- Spikmans, F., J. Kranenbarg. 2006. *Herkenning zoetwatervissen*. Nijmegen: Stichting RAVON.
- Uchelen, E. van. 2006. *Praktisch natuurbeheer: Amfibieën en reptielen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Vos, D. de, L. de Meersman. 2005. *Wat zingt daar? Vogels herkennen aan hun zang en roep in Nederland en Vlaanderen*. Utrecht: K.N.N.V.
- Weeda, E., R. Westra, Ch. Westra, T. Westra. 1985. *Nederlandse ecologische flora. Wilde planten en hun relaties, deel 1 t/m 5*. Amsterdam: IVN, in samenwerking met VARA en Cewin.
- Wynhoff, I., C. van Swaay, J. van der made. 2001. *Veldgids Dagvlinders*. Utrecht: K.N.N.V.

Overige Bronnen:

www.gelderland.nl
www.nijkerk.nl
www.minlnv.nl
www.natuurloket.nl
www.sovon.nl
www.ravon.nl
www.vogelsendewet.nl
www.vzz.nl

Bijlage 1: Rapportage Natuurloket

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 11 december 2008

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend.
Lees ook de afwijzing van [aansprakelijkheid](#) op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:162 / Y:470

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						slecht	51 100%	1992-2007
Paddenstoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1997-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrichlijen (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens [meetnetgegevens](#) verzameld.

Volledigheid onderzoek:
 Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een [roelrichting](#) op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn enerzijds aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en anderzijds bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten

Zoogdieren

aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
dwergmuis	Micromys minutus
bunzing	Mustela putorius
dwergpspitsmuis	Sorex minutus
egel	Erinaceus europaeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
mol	Talpa europea
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris

Reptielen en amfibieën

bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
middelste groene kikker	Rana esculenta
kleine watersalamander	Triturus vulgaris
meerkikker	Rana ridibunda

Mieren

behaarde rode bosmier	Formica rufa
kale rode bosmier	Formica polyctena
stronkmier	Formica truncorum
zwartrugbosmier	Formica pratensis

Slakken

wijngaardslak	Helix pomatia
---------------	---------------

Vaatplanten

aardaker	Lathyrus tuberosus
akkerklokje	Campanula rapunculoides
brede wespenorchis	Epipactis helleborine
breed klokje	Campanula latifolia
dotterbloem	Caltha palustris
gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
grasklokje	Campanula rotundifolia
grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
kleine maagdenpalm	Vinca minor
knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
koningsvaren	Osmunda regalis
slanke sleutelbloem	Primula elatior
zwanebloem	Butomus umbellatus

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 2: Overige soorten	
Zoogdieren	
damhert	Dama dama
edelhert	Cervus elaphus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
grijze zeehond	Halichoerus grypus
grote bosmuis	Apodemus flavicollis
steenmarter	Martes foina
wild zwijn	Sus scrofa
Reptielen en amfibieën	
alpenwatersalamander	Triturus alpestris
levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Dagvlinders	
moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia
vals heideblauwtje	Lycaeides idas
Vissen	
bermpje	Noemacheilus barbatulus
kleine modderkruiper	Cobitis taenia
meerval	Silurus glanis
rivierdonderpad	Cottus gobio
Vaatplanten	
aangebrande orchis	Orchis ustulata
aapjesorchis	Orchis simia
beenbreek	Narthecium ossifragum
bergklokje	Campanula rhomboidalis
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha
bijenorchis	Ophrys apifera
blaasvaren	Cystopteris fragilis
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium
bokkenorchis	Himantoglossum hircinum
brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens
daslook	Allium ursinum
dennenorchis	Goodyera repens
duitse gentiaan	Gentianella germanica
franjugentiaan	Gentianella ciliata
geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri
gele helmbloem	Pseudofumaria lutea
gevlekte orchis	Dactylorhiza maculata
groene nachtorchis	Coeloglossum viride
groensteel	Asplenium viride
grote keverorchis	Listera ovata
grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea
gulden sleutelbloem	Primula veris
harlekijn	Orchis morio
herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis
honskruid	Anacamptis pyramidalis
honingorchis	Hermidium monorchis
jeneverbes	Juniperus communis
klein glaskruid	Parietaria judaica
kleine keverorchis	Listera cordata
kleine zonnedaauw	Drosera intermedia
klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe
kluwenklokje	Campanula glomerata

Tabel 2: Overige soorten

koraalwortel	Corallorhiza trifida
kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata
lange ereprijs	Veronica longifolia
lange zonnedaauw	Drosera anglica
mannetjesorchis	Orchis mascula
maretak	Viscum album
moeraswespenorchis	Epipactis palustris
muurbloem	Erysimum cheiri
parnassia	Parnassia palustris
pijlscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata
poppenorchis	Aceras anthropophorum
prachtklokje	Campanula persicifolia
purperorchis	Orchis purpurea
rapunzelklokje	Campanula rapunculus
rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum
rietorchis	Dactylorhiza majalis Praetermissa
ronde zonnedaauw	Drosera rotundifolia
rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
ruig klokje	Campanula trachelium
schubvaren	Ceterach officinarum
slanke gentiaan	Gentianella amarella
soldaatje	Orchis militaris
spaanse ruiter	Cirsium dissectum
steenanker	Dianthus deltoides
steenbreekvaren	Asplenium trichomanes
stengelloze sleutelbloem	Primula vulgaris
stengelomvattend havikskruid	Hieracium amplexicaule
stijf hardgras	Catapodium rigidum
tongvaren	Asplenium scolopendrium
valkruid	Arnica Montana
veenmosorchis	Hammarbya paludosa
veldgentiaan	Gentianella campestris
veldsalie	Salvia pratensis
vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata
vliegenorchis	Ophrys insectifera
vogelnestje	Neottia nidus-avis
voorjaarsadonis	Adonis vernalis
wantsenorchis	Orchis coriophora
waterdrieblad	Menyanthes trifoliata
weideklokje	Campanula patula
welriekende nachtorchis	Platanthera bifolia
wilde gage	Myrica gale
wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
wilde marjolein	Origanum vulgare
wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
witte muggenorchis	Pseudorchis albida
zinkviooltje	Viola lutea calaminaria
zomerklokje	Leucojum aestivum
zwartsteel	Asplenium adiantum-nigrum
Kevers	
vliegend hert	Lucanus cervus
Kreeftachtigen	
rivierkreeft	Astacus astacus

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ff-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang⁴,
 - er is geen alternatief,
 - doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
 Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvBBijlage 1 AMvB**Zoogdieren**

das	Meles meles
boomarter	Martes martes
eikelmuis	Eliomys quercinus
gewone zeehond	Phoca vitulina
veldspitsmuis	Crocidura leucodon
waterspitsmuis	Neomys fodiens

Reptielen en amfibieën

adder	Vipera berus
hazelworm	Anguis fragilis
ringslang	Natrix natrix
vinpootsalamander	Triturus helveticus
vuursalamander	Salamandra salamandra

Vissen

beekprik	Lampetra planeri
bittervoorn	Rhodeus cericeus
elrits	Phoxinus phoxinus
gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis
rivierprik	Lampetra fluviatilis

Dagvlinders

bruin dikkopje	Erynnis tages
dwergblauwtje	Cupido minimus

⁴

- onderzoek en onderwijs
- repopulatie en herintroductie
- bescherming van flora en fauna
- veiligheid van het luchtverkeer
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van openbaar belang
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

dwergdikkopje	Thymelicus acteon
groot geaderd witje	Aporia crataegi
grote ijsvogelvinder	Limenitis populi
heideblauwtje	Plebejus argus
iepepage	Strymonia w-album
kalkgraslanddikkopje	Spialia sertorius
keizersmantel	Argynnis paphia
klaverblauwtje	Cyaniris semiargus
purperstreepparelmoervlinder	Brenthis ino
rode vuurvinder	Palaeochrysophanus
	hippotoe
rouwmantel	Nymphalis antiopa
tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania
veenbesparelmoervlinder	Bolaria aquilonais
veenhooibeestje	Coenonympha tullia
veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia
woudparelmoervlinder	Melitaea diamina
zilvertrek	Clossiana euphrosyne

Vaatplanten

groot zee gras	Zostera marina
----------------	----------------

Bijlage IV HR**Zoogdieren**

baardvleermuis	Myotis mystacinus
bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii
bever	Castor fiber
bosvleermuis	Nyctalus leisleri
brandt's vleermuis	Myotis brandtii
bruinvis	Phocoena phocoena
euraziatische lynx	Lynx lynx
franjesaart	Myotis nattereri
gewone dolfijn	Delphinus delphis
gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus
grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus
grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum
hamster	Cricetus cricetus
hazelmuis	Muscardinus avellanarius
ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
laativlieger	Eptesicus serotinus
meervleermuis	Myotis dasycneme
mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
noordse woelmuis	Microtus oeconomus
otter	Lutra lutra
rosse vleermuis	Nyctalus noctula
tuimelaar	Tursiops truncatus
tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
vale vleermuis	Myotis myotis
watervleermuis	Myotis daubentonii
wilde kat	Felis silvestris
witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

Reptielen en amfibieën

boomkikker	Hyla arborea
geelbuikvuurpad	Bombina variegata
gladde slang	Coronella austriacus
heikikker	Rana arvalis
kamsalamander	Triturus cristatus
knoflookpad	Pelobates fuscus
muurhagedis	Podarcis muralis
poelkikker	Rana lessonae
rugstreeppad	Bufo calamita
vroedmeesterpad	Alytes obstetricans
zandhagedis	Lacerta agilis

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB**Dagvlinders**

donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
grote vuurvlinder	Lycaena dispar
pimperlblauwtje	Maculinea teleius
tijmblauwtje	Maculinea arion
zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero

Libellen

bronslibel	Oxygastra curtisii
gaffellibel	Ophiogomphus Cecilia
gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
groene glazenmaker	Aeshna viridis
noordse winterjuffer	Sympecma paedisca
oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
rivierrombout	Stylurus flavipes
sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis

Vissen

houting	Conegonus oxyrrhynchus
steur	Acipenser sturio

Vaatplanten

drijvende waterweegbree	Luronium natans
groenknolorchis	Liparis loeselii
kruipend moerasscherm	Apium repens
zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis

Kevers

brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
heldenbok	Cerambyx cerdo
juchtleerkever	Osmoderma eremita

Tweekleppigen

bataafse stroommossel	Unio crassus
-----------------------	--------------